

R-98-51

Förstudie Oskarshamn

Turismen i Oskarshamn med eller utan djupförvar

Carl-Johan Nordblom, Christer Foghagen

Högskolan i Kalmar
Institutionen för samhällsvetenskap
med ekonomi, Kulturgeografi

November 1998

Svensk Kärnbränslehantering AB

Swedish Nuclear Fuel
and Waste Management Co
Box 5864
SE-102 40 Stockholm Sweden
Tel 08-459 84 00
+46 8 459 84 00
Fax 08-661 57 19
+46 8 661 57 19



Förstudie Oskarshamn

Turismen i Oskarshamn med eller utan djupförvar

Carl-Johan Nordblom, Christer Foghagen

Högskolan i Kalmar
Institutionen för samhällsvetenskap
med ekonomi, Kulturgeografi

November 1998

Denna rapport har gjorts på uppdrag av SKB. Slutsatser och framförda åsikter i rapporten är författarnas egna och behöver nödvändigtvis inte sammanfalla med SKB:s.

Sammanfattning

Föreliggande utredning är en del i den förstudie för lokalisering av ett djupförvar av använt kärnbränsle som genomförs i Oskarshamns kommun. Denna utredning avser belysa eventuella konsekvenser för turismen om ett djupförvar skulle etableras i Oskarshamns kommun.

Inom ramen för studien har fyra olika enkät-/intervjuundersökningar genomförts. De intervjuade grupperna är, besöksnäringen i Oskarshamn, externa researrangörer, Oskarshamns grannkommuner samt turister i Oskarshamn och vissa av grannkommunerna. Syftet med dessa undersökningar har varit att värdera konsekvenserna av en eventuell etablering av ett djupförvarssystem.

Sammanfattningsvis kan sägas att en lokalisering av ett djupförvar till Oskarshamns kommun sannolikt får begränsade effekter på turismen i kommunen. De undersökningar som har gjorts pekar på att en klar majoritet av turisterna även fortsättningsvis kommer att besöka Oskarshamn och/eller grannkommunerna. Endast sex procent av de tillfrågade turisterna svarar nej uppger att de inte skulle besöka Oskarshamn (eller grannkommunerna) om en djupförvarsanläggning etableras i Oskarshamn. Hela 91 procent svarar ja på frågan (d v s att man även fortsättningsvis skulle besöka Oskarshamn och grannkommunerna). Det framgår dock av undersökningen att man inledningsvis – vid etableringen – eventuellt skulle avvakta med ett besök. Detta är dock av övergående natur.

Det finns dock en osäkerhet inför ett djupförvar. Detta understryker behovet av att informera de boende i Oskarshamn, grannkommunerna och inresande turister till Oskarshamn. I den fortsatta processen är det därför mycket viktigt att redovisa och informera om djupförvaret och dess komponenter.



Institutionen för Samhällsvetenskap med ekonomi

Förord

Denna rapport ingår som en del i en serie undersökningar som utförts på uppdrag av Svensk Kärnbränslehantering AB.

Rapporten berör eventuella turismekonomiska effekter av ett djupförvar av använt kärnbränsle i Oskarshamns kommun. Huvuddelen av undersökningen utfördes under vår- och sommarmånaderna 1998.

Vi vill tacka alla berörda kommuner som ställt upp med material, vilket varit en förutsättning för undersökningens genomförande.

Högskolan i Kalmar i november 1998

Carl-Johan Nordblom

Christer Foghagen

Innehållsförteckning

1. Bakgrundsinformation om SKB och projektet	1
1.2 Uppläggning och avgränsningar	1
1.3 Samhälleliga deponier	2
2. Turism och besöksnäring	4
2.1 Svensk turismhistorik	5
2.2 Turismens infrastruktur	7
3. Oskarshamns kommun	8
3.1 Geografiskt läge, historia och utveckling	8
3.2 Kärnkraftverket i Oskarshamn	9
3.3 Besöksnäring	11
3.4 Ett räkneexempel	13
3.5 Näringsliv och utveckling	14
3.6 Demografi	19
4. Redovisning av resultat och slutsatser	20
4.1 Företagare och föreningar inom besöksnäringen i Oskarshamns kommun	21
4.2 Externa speditörer	27
4.3 Oskarshamns grannkommuner	30

4.4	Turister	32
4.4.1	Samtliga tillfrågade turister	32
4.4.2	Samtliga män	34
4.4.3	Samtliga kvinnor	36
5.	Sammanfattande slutkommentarer	38
	Referenser	40

1. Bakgrundsinformation om SKB och projektet

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) genomför en förstudie i syfte att hitta en lämplig lokalisering för ett djupförvar av använt kärnbränsle. För att uppnå detta syfte undersöks ett flertal kommuner och platser i Sverige. De tilltänkta områdena måste uppfylla de säkerhetsmässiga och geologiska krav som ställs på ett förvar, men av stor vikt är även att det råder ett gott socio-ekonomiskt klimat i den kommun där anläggningen placeras. Det är därför viktig att informera om, och belysa de konsekvenser en etablering eventuellt kommer att få för samhället. Den del som denna rapport kommer att behandla är vilka effekter en etablering i Oskarshamns kommun, eventuellt kommer att ge på turismnäringen i kommunen.

1.2 Uppläggning och avgränsningar

Rapporten är disponerad enligt följande:

- Allmän beskrivning av turismutveckling och turismhistorik i Sverige. Detta avsnitt syftar till att belysa utvecklingen av turismen i Sverige.
- Genomgång av Oskarshamns kommun, demografisk utveckling, utbildningsnivå, näringslivet etc. Syftet med detta är att se hur etableringen av kärnkraftverket i Oskarshamn har påverkat den socioekonomiska utvecklingen i kommunen.
- Redovisning av genomförda undersökningar avseende turismen och sammanfattande bedömning.

Inom ramen för denna studie har fyra olika enkät-/intervjuundersökningar genomförts. Syftet med dessa undersökningar har varit att värdera vilka konsekvenser en eventuell etablering av ett djupförvarssystem kan få på turismen i Oskarshamns kommun och i viss mån grannkommunerna.

Följande fyra undersökningar genomfördes:

- (i) Telefonintervjuer med företag och föreningar inom besöksnäringen i Oskarshamns kommun. Drygt 30 personer intervjuades under våren 1998.

- (ii) En enkätundersökning med externa speditörer under våren 1998. Syftet var att kunna skönja tendenser avseende hur externa speditörer (bussbolag etc) och researrangörer eventuellt kommer att påverkas av ett djupförvar i Oskarshamns kommun. Sammanlagt 30 personer intervjuades.

- (iii) Telefonintervjuer med ansvariga för turistbyråerna i Oskarshamns grannkommuner Mönsterås, Västervik, Hultsfred, Vimmerby, Högsby, Borgholm och Visby. Intervjuerna genomfördes under våren 1998.

- (iv) Ca 800 enkät-intervjuer med turister i Oskarshamns kommun, Mönsterås kommun, Borgholms kommun, Västerviks kommun, Vimmerby kommun och Visby kommun för att få en bedömning av vilka effekter turisterna tror att en etablering av en djupförvarsanläggning kan få. Intervjuerna genomfördes under sommaren 1998.

Syftet med rapporten är att klargöra vilka konsekvenser en eventuell etablering av ett djupförvar i kommunen kommer att få för turismen i Oskarshamns kommun.

1.3 Samhälleliga deponier

Stordrift och massproduktion har medfört stora påfrestningar på den miljö vi lever och verkar i. Vi har i den industrialiserade delen av världen levt i ett mycket linjärt samhälle vilket innebär att vi nyttjar naturresurser för produktion av varor, vilka efter användandet har lämnats åt sitt öde tex på de soptippar/deponeringsstationer som varit nödvändiga för att kunna omhänderta samhällets restprodukter. Effekterna av denna massproduktion/masskonsumtion kan vi idag bl a se som stora

deponier framför allt i de urbana områdena i världen där effekterna blir som störst. Bland annat handlar det om att deponier ställer stora krav på utrymme, vilket är begränsat framför allt i storstadsområdena.

Industrisamhällets levnadsmönster har baserats på ett omland för försörjning som i ett tidigt skede varit lokalt och regionalt betingat till att idag, i många stycken, vara global. Därför blir också miljökonsekvenserna av vårt konsumtionssamhälle globala.

Elkraftproduktion baserad på kärnkraft gjorde sitt inträde sent i det industrialiserade moderna samhället. Kärnkraft och dess avfall skulle kunna sägas vara det moderna samhällets sista restprodukt innan vi går in i det postmoderna samhället helt och hållet. Vi är nu i det skede i samhällsutvecklingen då kärnkraftens deponier skall djupförvaras för mycket lång tid framöver.

Det som skiljer kärnkraftavfallet från många andra deponier är att avfallet inte går att föra tillbaka till naturen och samhället för att skapa den typ av livscykel med bärkraft och uthållig utveckling som vi idag vill medverka till. Vi har under de senaste åren blivit alltmer medvetna om vilka problem som uppkommer om vi bryter naturens egna processer. Dock förhåller det sig annorlunda med kärnavfallet, vilket på ett säkert sätt måste deponeras under lång tid för att inte störa livsmiljön. Det kan inte på ett naturligt sätt recirkulera för att så småningom återanvändas. För kärnavfallet gäller det att hitta ett säkert djupförvar i berggrunden som innebär att det förhindras att komma i kontakt med samhällen på jordytan för mycket lång tid framöver. Därför krävs bl a långtgående geologiska undersökningar samt samhällsliga konsekvensbedömningar av olika slag.

2. Turism och besöksnäring

Definition av begreppet *turism*: Begreppet skapades i Storbritannien och kommer av det franska ordet "tour" (resa). När man i dagligt tal använder begreppet turist, avser man en person som på sin fritid reser någonstans bara för sitt eget nöjes skull. Att besöka sevärdheter och evenemang på sin egen hemort eller att resa i sitt arbete uppfattas vanligen inte som turism av turistens själv. Däremot uppfattas alla besökare/resenärer av arrangören som turister, oavsett varifrån man kommer eller i vilket syfte man reser (SNA 1993). Förenta Nationerna (FN) definierar en internationell turist på följande sätt:

"Tillfällig besökare som stannar åtminstone 24 timmar i landet av någon av följande anledningar - ledighet, affärer, familj, uppdrag, sammanträde."

En i Sverige numera vanlig innebörd av begreppet turist lutar sig lite på den internationella definitionen: *Som turister räknas både fritidsresenärer och de som reser i arbetet* (SNA 1993). I den statistik som kontinuerligt samlas in till turist- och resedatabasen (TDB), har följande kriterier ställts upp för att resan skall definieras som resa:

"En resa skall vara förknippad med någon form av planering och/eller arrangemang. Kompisövernattnings i grannskapet räknas t ex inte som en övernattningsresa. Intervjupersonen skall bege sig bort från sin ordinarie region. Värnpliktstjänstgöring och repetitionsövning räknas inte som resa, ej heller sjukresor till lasarett, även om det ligger mer än 10 mil bort. Korttidskommendering av fast anställd militär eller liknande personal till annan ort betraktas däremot som tjänsteresa." (Olsson 1994).

2.1 Svensk turismhistorik

Turismen i Sverige, som en kommersiell näringsgren, är en förhållandevis ung företeelse. Först under senare delen av 1800-talet växte en turism av någon betydelse fram. Men turismens rötter finns några hundra år längre bak i tiden. Kurorter som växte upp vid "surbrunnar" under 1600-talet utgjorde de första egentliga turistorterna, den första vid Medevi. Det var på dessa turistorter som de första turistanläggningarna växte fram. Dessa kurorter fungerade som en samlingsplats där samhällets mest välsituerade träffades och drack hälsobringande vatten ur hälsobrunnarna. Brunnsdrickandets guldålder var under 1800-talet, under denna tid introducerades även havsbadandet.

Badorter växte upp vid kusterna vid seklets mitt, först i Bohuslän och Halland, lite senare vid Östersjökusten, på Öland, Gotland och i Skåne. Märkvärdigheter som Falu koppargruva, vattenfallen i Trollhättan och historiska platser som t ex Uppsala högar har sedan länge tillhört de stora sevärdheterna för turister. Utvecklingen av nya transportsystem under 1800-talet innebar nya möjligheter för turism och resor.

Hand i hand med ångbåtstrafiken längs kuster och i skärgårdar växte nya badorter och sommarnöjesbebyggelse fram. Vad som blev ännu mer betydande för turism- och resebranschen var järnvägens exploatering. Man fick ökade möjligheter till fjällturism i och med öppnandet av banan till Storlien 1882. Nästa anhalt i banbygandet i fjällen var riksgränsbanan från Narvik till Luleå som stod färdig 1902 (Sveriges Nationalatlas 1993).

År 1938 infördes lagen om tolv dagars semester. Detta blev något av en milstolpe för den svenska turismens utveckling. Det inleddes ett antal reformer som efter andra världskriget resulterade i att de flesta medborgare idag har fem veckors semester, och fyrtio timmars arbetsvecka fördelade på fem dagar. Samhället har uppvisat en trend av ökad mobilitet sedan krigets slut, en trend som ännu inte nått sin kulmen. 1950-talet var bussresornas decennium. 1960-talet lade grunden för lågpris- och masssturismen, charterresorna samt inom trafikflyget, jetåldern (ibid).

2.2 Turismens infrastruktur

Aktivitetsanläggningar som nöjesfält, djurparker och slalombackar, boendeanläggningar, kommunikationer, sevärdheter, evenemang och andra mötesplatser utgör turismens infrastruktur. Turismens egen infrastruktur är ibland tydligt och klart skild från det övriga samhällets infrastruktur, ibland är den sammanflätad med samhällets infrastruktur. Detta kan innebära problem när det gäller att avgöra vad som hör till turismen och vad som bör räknas till andra sektorer i samhället. Begreppen *färdas, äta, bo, göra/uppleva* brukar sammanfatta turisternas behov. Här presenteras en översiktlig redovisning av det utbud som vuxit fram för att tillgodose dessa behov (Sveriges Nationalatlas 1993).

Ett betydelsefullt inslag i turismens infrastruktur utgörs av utbudet av aktiviteter och upplevelser. Många sevärdheter i vårt land är knutna till historiska händelser eller kulturhistoriska uttryck.

Södra och mellersta Sverige stoltserar ofta med sevärdheter i form av slott och fornminnen som är mindre vanliga i norra Sverige. Här uppvisas istället särpräglade naturförhållanden och sevärdheterna är starkt knutna till naturlandskapet. De senaste tio åren har det vid sidan av kultur- och naturanknutna turistanläggningar vuxit fram ett stort utbud av artificiella anläggningar som temaparker osv. Man har på många platser även byggt upp ett stort utbud av turistmål som är knutna till lokala näringsgrenar som exempelvis glasriktet i Småland, rennäringen och den samiska kulturen i norra Sverige, vallonbruken i Bergslagen m m (ibid).

Det är inte alltid ett bra mått på turismens omfattning i en region att bara titta på antalet övernattande. En betydande del av turismen består av genomfartstrafik eller dagsbesök som inte registreras i inkvarteringsstatistiken. Dessa besökskategorier gör sig ofta påmind genom de goda effekter på omsättning och sysselsättning i turistnäringen som de får. Förekomsten av turistanläggningar och sevärdheter ger således inte alltid en fullständig bild av det svenska turistlandskapet (ibid).

3. Oskarshamns kommun

3.1 Geografiskt läge, historia och utveckling

Oskarshamn kommun ligger vid Östersjön i Kalmar län och landskapet Småland. Kommunen har 27 005 invånare (971231) och i Oskarshamn tätort bor det 18 374 invånare (971231).

Kommunens totala yta är 1 047 kvadratkilometer. Oskarshamn har sitt ursprung i fiskeläget Döderhultsvik, som 1646 blev lydköping under Kalmar. Köpingen Döderhultsvik sökte fram till första hälften av 1800-talet stadsrättigheter åtskilliga gånger, men fick avslag ända fram till år 1856.

Europaväg 22 går igenom kommunen i nord-sydlig riktning. Genom Europaväg 22 knyter Oskarshamn till sig Europa och Sydsverige respektive de norra delarna av Skandinavien.

Till hamnen i Oskarshamn kommer fartyg från länderna runt Östersjön och från andra, mer fjärran delar av världen. Hamnen är den största på Smålandskusten, isfri de flesta vintrar och en naturlig port mot Östeuropa. Här har Gotlandslinjen ett av sina två färjelägen på fastlandet och det går dagligen trafik med både passagerare och gods till Visby på Gotland. Sommartid finns även färjetrafik till Öland.

Sjötransporter ut i världen och stora internationella företag har satt sin prägel på staden, givit arbete åt invånarna och ekonomi åt kommunen. Oskarshamns kommun är idag en stabil kommun med god ekonomi och med väl fungerande kommunal service. Kommunen har bra infrastruktur och relativt goda kommunikationer.

Oskarshamns näringsliv domineras av stora företag med verksamhet inom tillverknings- eller energisektorn. Några av företagen, som Scania och OKG, tillhör de allra största i Kalmar län när

det gäller antalet anställda och dessa samt några andra företag tillhör koncerner som är världsledande inom sina verksamhetsområden. OKG och SKB är verksamheter med högteknologi, som i ett internationellt perspektiv ligger mycket långt framme. En stor del av arbetskraften i Oskarshamn arbetar inom verkstadsindustrin. Arbetet består i dag mer av styrning och övervakning av automatiserade processer än av manuellt arbete. Därmed har också kraven på specialkunskap och utbildning vuxit (Oskarshamns kommun, 1997).

3.2 Kärnteknisk verksamhet i Oskarshamn

På Simpevarpshalvön ca 3 mil nordost om Oskarshamns centralort ligger Oskarshamns kärnkraftverk. År 1972 togs den första av anläggningens tre reaktorer i drift. Denna var då Sveriges första kommersiella kärnkraftsreaktor. Anläggningens andra reaktor stod driftklar 1975 och dess tredje år 1985. Oskarshamns kärnkraftverk ägs av Oskarshamns Kraft Grupp AB (OKG), OKG ägs i sin tur av kommunala och enskilda kraftföretag.

Kärnkraftverket har en medelårsproduktion av el på ca 16 Twh, och den totala installerade nettoeffekten är 2200 MW. Anläggningen omsätter årligen ca 3 miljarder kr och 50-100 Mkr investeras årligen i anläggningen. Den totala investeringen i anläggningen uppgår till nästan 20 miljarder kr (Welanders 1994).

OKG sysselsätter drygt 900 personer. Andelen personal boende i Oskarshamns kommun är 85%. Kärnkraftverket besöks årligen av ca 10 000 besökare. Av dessa är ca 30% ej förbokade turistbesök. För entreprenad och service vid anläggningen anlitas årligen motsvarande 300 årsarbetstillfällen. I dessa ingår att den årliga revisionsperioden för underhåll och bränslebyten ger ca 500 personer arbete i 3-4 månader.

Ytterligare ca 800 arbetstillfällen skapas av de anställda och deras familjer. Detta innebär att kärnkraftverket, direkt eller indirekt, skapar totalt ca 2 000 arbetstillfällen i Oskarshamns kommun. Detta motsvarar 14% av det totala antalet tillgängliga arbetstillfällen i kommunen.

Det centrala mellanlagret för använt kärnbränsle (CLAB) finns även inom anläggningsområdet på Simpevarpshalvön. Det är i CLAB som det använda kärnbränslet kommer att förvaras till dess att ett djupförvar står färdigt. CLAB färdigställdes 1985 och tar årligen emot 300 ton använt bränsle. OKG sköter drift och underhåll på uppdrag av SKB (Welanders 1994).

Det finns således redan idag en omfattande kärnteknisk verksamhet i Oskarshamns kommun.

3.3 Besöksnäring

Turismindustrin är en viktig del av Oskarshamns totala näringsstruktur. Tyvärr finns inte tillgång till någon mer utförlig statistik över antalet besöksnätter, sysselsättningseffekter etc avseende Oskarshamns kommun. Sådan statistik sammanställs under slutet av år 1998 och kommer att presenteras under år 1999. Denna statistik kommer att presenteras i slutrapporten för förstudien i Oskarshamn och är således en komplettering till föreliggande utredning.

Nedan följer statistik över antalet besökare på olika besöksmål i Oskarshamn 1997, uppgifterna är sammanställda av Gitte Frandsen på Oskarshamns Turistbyrå. Alla besöksmål finns naturligtvis inte representerade här, då det är svårt att ta fram några tillförlitliga uppgifter på antal besökare. De största besöksmålen finns emellertid representerade.

Tabell 3.1

Besöksmål	Hela året	Juni-augusti
Döderhultarmuseet	19 537	11 200
Fredriksbergs Herrgård	1 712	298
Döderhultarns ateljé		525
Turistbyråns besökare	36 019	25 374
Äspö laboratoriet	4 498 ¹	807 ²
OKG AB och CLAB	12 421 ³	

Besöksmål

OKG's utställningshall (midsommar-primio augusti)	4 920
Blå Jungfrun (totala antalet passagerare)	1 956
Blå Jungfrun (ordinarie turer/antal resor)	1 483/30
Blå Jungfrun (charter/antal resor)	523/9

¹ Under 1997 och 1998 råder lite speciella förhållanden i antal besökare till följd av omorganisering i Äspölaboratoriets informations organisation (Jenny Hamilton, informatör Äspölaboratoriet.

² Dessa siffror skall tas med en nypa salt då inte de guidade bussstureorna ner i tunneln finns medräknade här.

³ OKG AB

Ovanstående statistik är svår att tolka i ett utvecklingsperspektiv då det saknas övergripande siffror från tidigare år, men man får ändå en tämligen god uppfattning om vilka besöksmål som är mest frekventerade i dagsläget.

Siffror över antal besökare hos Oskarshamns Turistbyrå under 1996, 1997 och 1998 redovisas här nedan (uppgifter lämnade av Oskarshamns Turistbyrå):

År	Totalt under året	juni-augusti
1996	36 023	27 059
1997	36 019	25 374
1998		26 756

Exakt vilka ekonomiska effekter dessa besökande genererar är svårt att kvantifiera då statistik ej finns tillgänglig för Oskarshamns kommun. För Kalmar län beräknas den totala sysselsättningen inom turistnäringen – enligt en rapport framtagen på uppdrag av Regionförbundet för Kalmar län – uppgå till ca 2 500 årssysselsatta år 1997. Skulle effekterna av turismen fördelas jämt över länet (beräknat utifrån folkmängden i kommunerna) skulle den inresande turismen till Oskarshamn skapa ca 280 arbetstillfällen på helårsbasis och generera intäkter till företagen i Oskarshamn om ca 225 miljoner kronor.

Vad det gäller regionen i övrigt är Astrid Lindgrens Värld i Vimmerby, Ölands djurpark, Öland/Borgholm samt Glasriket stora besöksmål. Sedan lång tid tillbaka har turister besökt Öland med framför allt Borgholm i sikte. Denna stad har under vissa perioder fokuserats som Sveriges sommarstad nummer ett. Glasriket är sedan länge ett klassiskt turistmål dit inte bara svenskar åker. Ett relativt nytt semester mål är Astrid Lindgrens Värld som idag lockar turister från hela landet samt besökare från övriga Europa. Sammantaget är regionen bland de främsta turistområdena i Sverige under sommarperioden.

3.4 Ett räkneexempel

I dagsläget finns ett flertal anläggningar för kärnteknisk verksamhet i Oskarshamn. Vi kan med våra undersökningar påvisa att besöksnäringen i Oskarshamns kommun idag drar nytta av den verksamhet som bedrivs på Simpevarpshalvön. Besöksnäringen känner av detta i form av ökad övernattningsfrekvens, ökad omsättning på restauranger och för transportföretag m m. År 1997 hade t ex OKG och CLAB ca 12 500 besökare.

En djupförvarsanläggning i kommunen skulle under byggnationsskedet troligen markant öka antalet ”affärsturister” i kommunen och ge märkbara effekter för de lokala näringsidkarna. Man kan dock förmoda att den driftklara anläggningen däremot inte skulle ge ett ökat tillskott till de lokala näringsidkarna. Anläggningen skulle dock eventuellt kunna hålla kvar de ”kärnkraftsrelaterade” besöksströmmarna man har idag.

Ett sätt att belysa vilka intäkter ett djupförvar kan generera är genom räkneexemplet nedan. En djupförvarsanläggning kan uppskattningsvis ge ca 1 000 arbetsresor in till kommunen per år. Dessa arbetsresor kan sedan sägas vara behäftade med i genomsnitt två övernattningar per arbetsresa. Det ger i sin tur ca 38 övernattningar i veckan. Utöver dessa arbetsresor kan man även anta att det kommer uppskattningsvis ca 10 000 studiebesök (jämför med dagens besökssiffror) varav ca 20% övernattar 2 nätter. Detta ger ca 77 övernattningar ytterligare i veckan. Den totala övernattningsfrekvensen som kan relateras till kärnteknisk verksamhet ger då ca 115 övernattningar per vecka.

Om man antar att varje dagbesökare spenderar i genomsnitt 100 kronor samt att varje övernattning ger ytterligare 1 000 kronor (för bl a kost och logi) ger detta totalt ett ekonomiskt tillskott om ca 7,4 miljoner kronor per år.

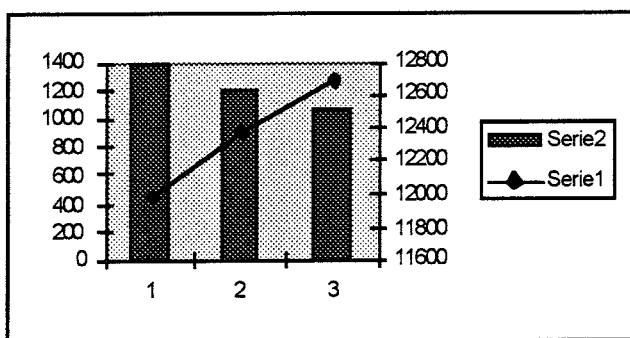
Ovanstående kalkyleringar är dock endast att betrakta som ett räkneexempel. Det gör att dessa siffror kan innehålla en stor felmarginal och bör läsas med en ”nypa salt”.

3.5 Näringsliv och utveckling

Oskarshamn är en klassisk hamnstad och en utvecklad industrikommun. Sedan 1975 har andelen sysselsatta inom tillverkningsindustrin legat 10-15% högre än riksgenomsnittet. Utvecklingen i tjänstesektorn kan jämföras med den för Kalmar län i stort, vilket är lågt jämfört med riksgenomsnittet. Oskarshamns kommun skiljer sig lite från länsgenomsnittet vad gäller arbetspendling, kommunen har en nettoinpendling medan länet i stort annars karakteriseras av att utpendling är större än inpendling (Welander 1994).

De stora arbetsgivarna i kommunen samt de operatörer som spelar stor roll för Oskarshamns näringsliv är bl a de stora industrieföretagen Saab-Scania AB (tillverkning av lastbilshytter), SAFT Nife AB (ackumulatörer), Elajoföretagen (inom elbranschen), samtliga i tätorten. Figeholms bruk AB (isolationsmaterial) och OKG AB med CLAB ligger utanför Oskarshamns tätort. Vidare har hamnen stor betydelse för näringslivet i kommunen (Nordblom, 1994).

Figur 3.1 Sysselsättning och arbetslöshet i Oskarshamns kommun



Källa: Hossmark, Oskarshamns kommun samt Åhlander, Länsarbetsnämnden i Kalmar Län

Förhållandet mellan antal arbetslösa och antal sysselsatta i Oskarshamns kommun under 1993, 1994 och 1995 illustreras ovan i ett kombinationsdiagram. Staplarna visar antal arbetslösa och personer i arbetsmarknadspolitisk åtgärd under maj månad 1993=1, maj 1994=2 resp maj 1995=3.

Kurvan visar antal sysselsatta i Oskarshamns kommun under dessa år. Endast boende och arbetande i Oskarshamns kommun är medtagna. En viss felmarginal finns i uppgifterna då de indelningar av arbetslösa som används har ändrats lite under dessa år, samt att uppgifterna om antal sysselsatta inte är under maj månad utan ett årsgenomsnitt vilket ger en lite missvisande bild.

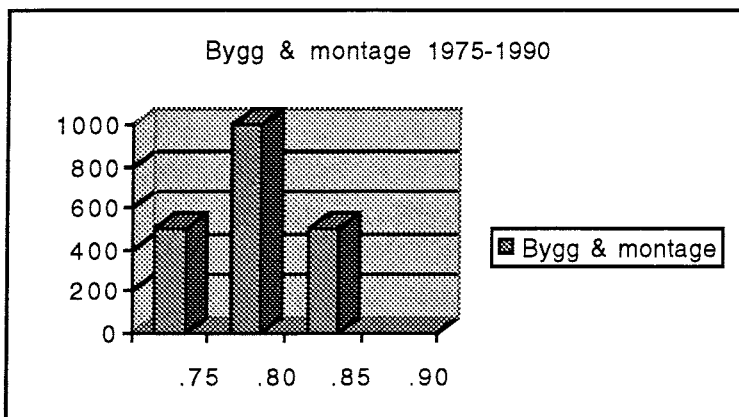
En uppskattning av de sysselsättningstillfällena som Oskarshamns Kraftgrupp AB indirekt eller direkt har skapat tack vare anläggningsprojekten ges i tabellen nedan. I tabellens högra kolumn anges anläggningens procentuella betydelse för kommunens sysselsättning. Beräkningen förutsätter att alla indirekta arbetstillfällen skapas i kommunen vilket inte är helt korrekt eftersom en del anställda pendlar från andra kommuner (Welander 1994).

OKG AB sysselsätter ett stort antal människor och det är därför på sin plats att redovisa de sysselsättningseffekter OKG AB har stått för fram till 1990. De årtal som används i exemplet är 1975, 1980, 1985 samt 1990. Nedan presenteras uppgifterna i diagramform med en kort kommentar under varje diagram.

Tabell 3.2 Totala sysselsättningseffekter av kärnkraftverket i Oskarshamn

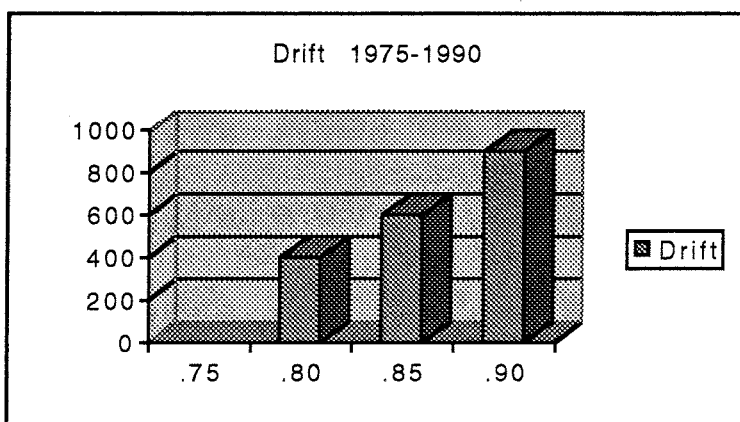
<u>Årtal</u>	<u>Bygg & montage</u>	<u>Drift</u>	<u>Entreprenad & service</u>	<u>Indirekt i samhället</u>	<u>Summa</u>	<u>Andel av kommunens arbetstillf. (%)</u>
1975	500			250	750	6
1980	1000	400	120	800	2320	16
1985	500	600	180	750	2030	14
1990		900	300	800	2000	14

Figur3.2 Sysselsättning inom bygg- och montagesektorn



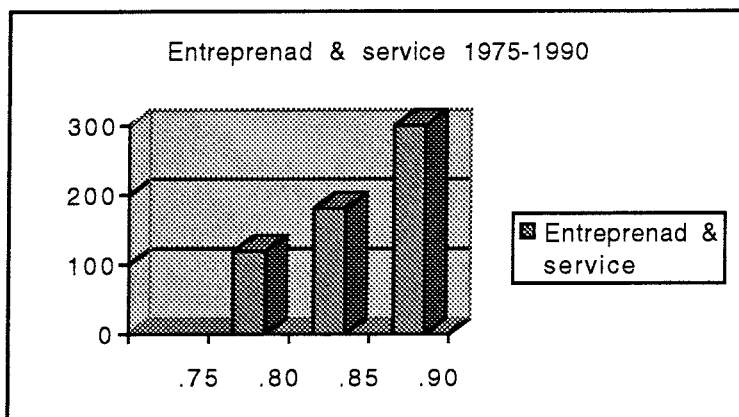
Figuren ovan visar en kraftig ökning av sysselsättningen i bygg- och montagesektorn 1980. Detta beror sannolikt på att man i början av 1980-talet byggde både O3:an (den tredje reaktorn i Oskarshamn) och CLAB (Centralt mellanlager för använt bränsle), vilka stod färdiga 1985.

Figur 3.3 Sysselsättning i drift av OKG och CLAB



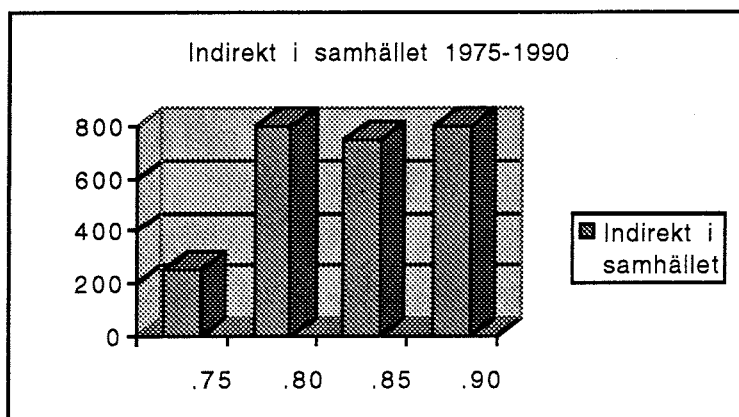
Driftsektorn sysselsatte mest folk 1990 vilket troligtvis har sin förklaring i drift av tre reaktorer samt CLAB, vilket kan jämföras med endast två reaktorer före 1985.

Figur 3.4 Sysselsättning inom entreprenad och service



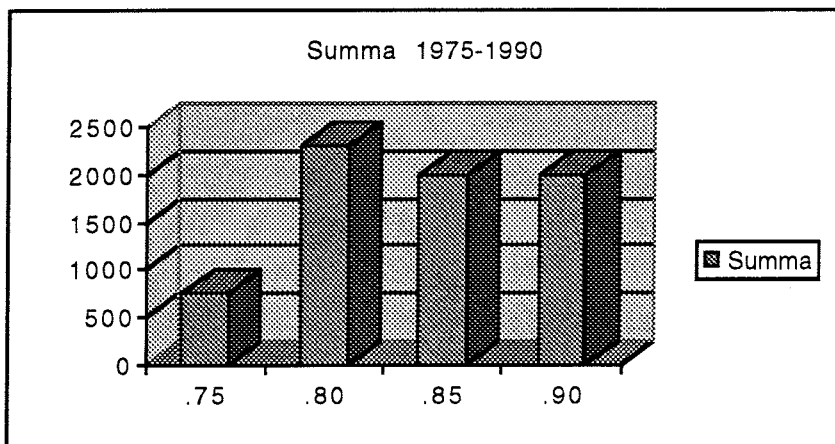
Att entreprenad och servicesektorn sysselsatte mest folk år 1990 har troligtvis samma förklaring som diagrammet ovan (drift).

Figur 3.5 Indirekt sysselsättning



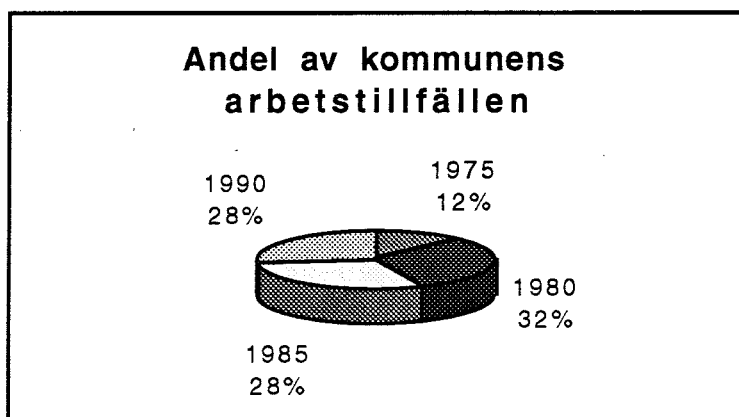
Vad gäller de indirekta sysselsättningskonsekvenserna i samhället är de ganska jämna under de tre senare årtalen. Detta beror sannolikt på att man först efter byggnation får permanent inflyttning av arbetskraft och kärnkraftsrelaterade företag. Byggnadsarbetarna som sysselsattes i byggnationsskedet är mer benägna att pendla under byggtiden än vad exempelvis driftpersonal är under drifttiden (byggnation sker under en kortare period än drift).

Figur 3.6 Totala sysselsättningseffekter av kärnteknisk verksamhet



Vid en summering kan utläsas att 1980 var det år då flest sysselsattes direkt eller indirekt av anläggningarna. Detta har förklarats i diagram 3.2 (bygg & montage).

Figur 3.7 OKG:s sysselsättning som andel av total sysselsättning



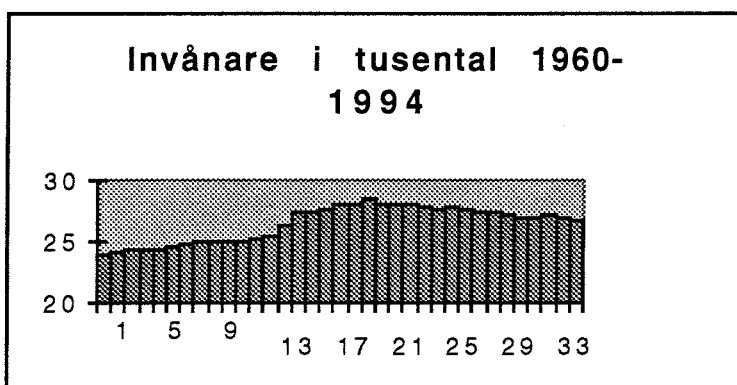
Som diagrammet ovan visar utgör de direkta och indirekta sysselsättningseffekterna av OKG:s verksamhet 32% om summan relateras till den totala sysselsättningen i kommunen år 1980. Detta är hela 20% mer än vad som var fallet fem år tidigare. Det viktiga är här att jämföra de relativa andelarna för respektive år. Det händer mycket med andelen sysselsatta inom OKG AB mellan åren 1975-1990 och diagrammet visar tydligt vilken betydelse OKG AB har som arbetsgivare i kommunen.

3.6 Demografi

I början av 1970-talet ökade befolkningen i Oskarshamns kommun i rask takt, för att under 1980-talet minska något. Ca 85% av befolkningen bor i tätorter varav ca 68% bor i Oskarshamns tätort. År 1997 hade Oskarshamns kommun en befolkning på 27 005 invånare varav ca 18 000 i Oskarshamns tätort.

Befolkningsutvecklingen har varit relativt konstant sedan 1968. Andelen av befolkningen i åldrarna 16-74 år (arbetsför ålder), är lite lägre än riksgenomsnittet. Detta tyder på viss nettoutflyttning av arbetskraft. Befolkningen i såväl Kalmar län som Oskarshamns kommun har en något lägre utbildningsnivå än riksgenomsnittet (vad gäller gymnasieutbildning population 16-74 år) (Welander 1994).

Figur 3.8 Befolkningsutveckling i Oskarshamns kommun



Befolkningen ökar markant under slutet av 1970-talet och början av 1980-talet. Detta beror bland annat på den byggnationsverksamhet som vid tiden bedrevs av OKG AB och fick ökad sysselsättning och därigenom inflyttning till kommunen som effekt.

4. Redovisning av resultat och slutsatser

Här nedan presenteras de olika enkät-/intervjuundersökningarnas resultat. Presentation av resultaten sker med hjälp av skapdiagram. Under varje diagram kommenteras och analyseras resultaten. I samband med undersökningen har tydligt framgått att vissa frågor överbryggat varandra och bör därför kommenteras tillsammans. I avsnitt fem finns de sammanfattande slutsatserna.

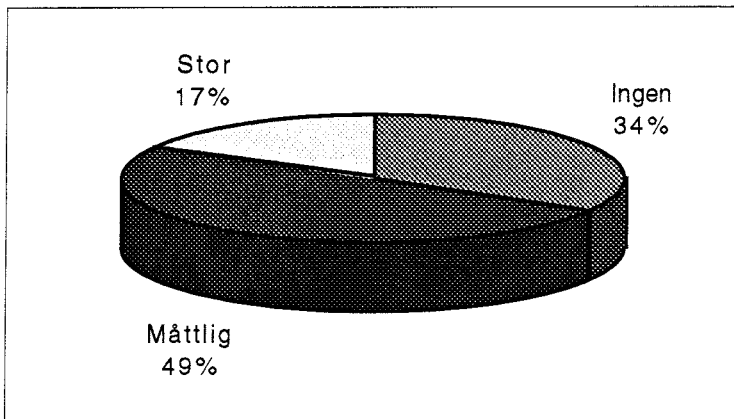
Totalt har fyra enkät-/intervjuundersökningar genomförts:

- Telefonintervjuer genomfördes med företag och föreningar inom besöksnäringen i Oskarshamns kommun. Drygt 30 personer intervjuades under våren 1998.
- En enkätundersökning har genomförts med externa speditörer under våren 1998. Syftet var att kunna skönja tendenser till hur externa speditörer (bussbolag etc) och researrangörer eventuellt kommer att påverkas av ett djupförvar i Oskarshamns kommun. Sammanlagt 30 personer intervjuades.
- Telefonintervjuer genomfördes med ansvariga för turistbyråerna i Oskarshamns grannkommuner Mönsterås, Västervik, Hultsfred, Vimmerby, Högsby, Borgholm och Visby. Intervjuerna genomfördes under våren 1998.
- Ca 800 enkät-intervjuer har genomförts med turister i Oskarshamns, Mönsterås, Borgholms, Västerviks, Vimmerby och Visby kommuner för att få en bedömning av vilka effekter turisterna tror att en etablering av en djupförvarsanläggning kan få. Intervjuerna genomfördes under sommaren 1998.

4.1 Företagare och föreningar inom besöksnäringen i Oskarshamns kommun

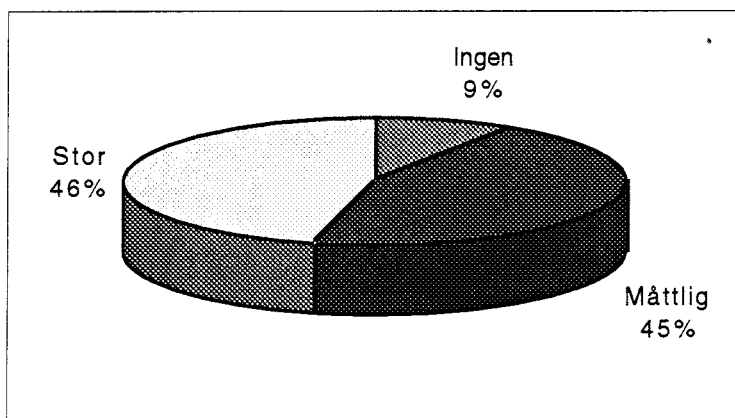
1. Bedöm anläggningens (djupförvaret) betydelse för utvecklingen inom kommunen beträffande:

a) Turism



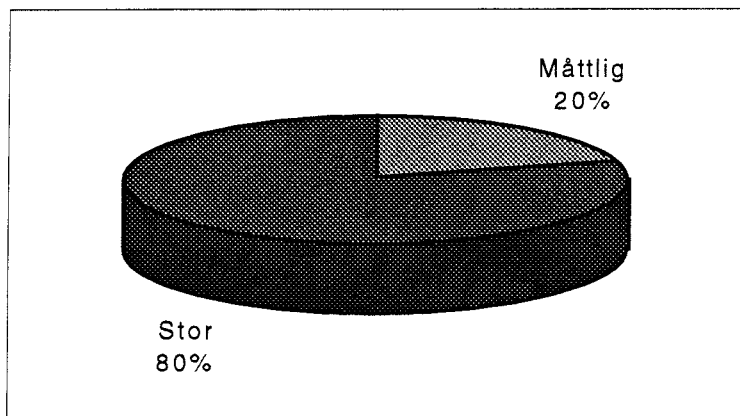
Hälften av de tillfrågade bedömer konsekvenserna för turismen som måttliga och omkring en femtedel bedömer effekterna som stora. Huvuddelen av de tillfrågade anser att en etablering av ett djupförvar får positiva konsekvenser för turismen i kommunen. Kategorierna ”måttlig” respektive ”stor” indikerar att något händer med turismen. Kategorin ”ingen” talar om att det inte får några positiva effekter. Man kan tydligt se att turismnäringen uppfattar att ett djupförvar kommer att få relativt stor påverkan på turismen. De tillfrågade har tydligt (enligt intervjuerna) uppfattat effekterna som positiva när frågan ställts, även om detta ej framgick direkt i frågan.

b) Utbildning



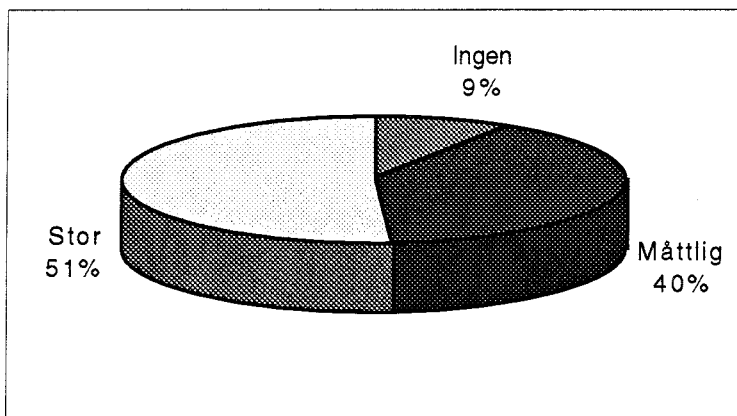
De svarande anser att en djupförvarsanläggning kommer att medföra stora effekter på kunskapsutvecklingen i kommunen. Frågan gäller framför allt utbildning kring kärnkraftsrelaterade frågor. Under intervjuerna har respondenter från Oskarshamns kommun generellt sett haft större kunskap kring kärnkraftsrelaterade frågor än respondenter från andra kommuner.

c) Kommunekonomi



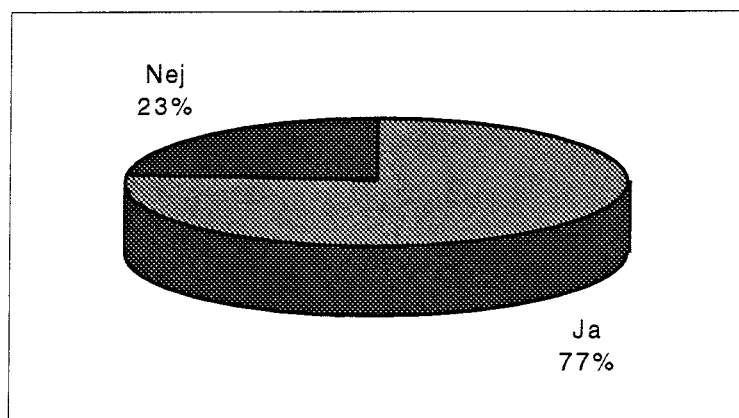
De intervjuade anser att ett djupförvar kommer att påverka kommunens ekonomi. Bland annat gäller det ökade skatteintäkter genom att **behålla** de arbetstillfällena som idag är relaterade till kärnkraftverket. Det gäller även övernattningsfrekvensen på hotell.

d) Infrastruktur



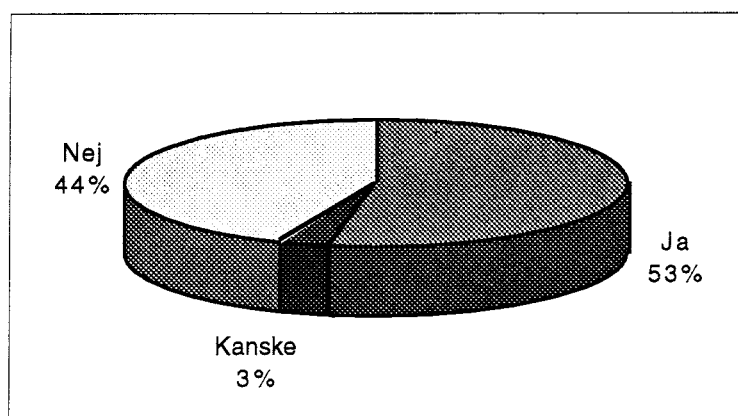
De tillfrågade tror här på en ökad samt förbättrad infrastruktur bl a vad det gäller kommunikationer, sjukvård, säkerhet som framför allt är riktad mot anläggningen, men även generellt i kommunen.

2. Märker ni av den besöksverksamhet som idag bedrivs av OKG AB och Äspö laboratoriet?



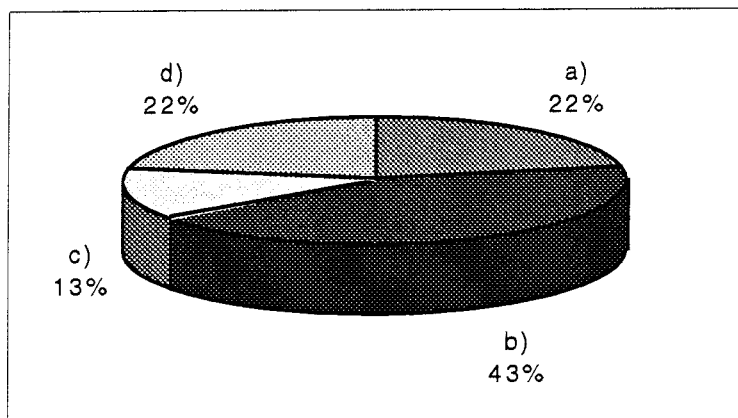
Här svarar drygt tre fjärdedelar ”ja” vilket kan tolkas som en positiv effekt för respektive verksamhet, t ex att det har genererats fler övernattningar i hotellbranschen med ovanstående anläggningar än utan dem.

3. Kan en djupförvarsanläggning bli ett turistmål i sig?



Här menar 44% att en djupförvarsanläggning inte kan bli ett turistmål. En tolkning av detta kan vara att man i sin verksamhet inte märker av besöksverksamheten mot OKG och Äspö-laboratoriet. Ja-svaren kan möjligen bero på att de tillfrågade idag positivt märker av besöken till ovanstående anläggningar.

4. Om ja, när bedömer du/ni då att besöksnäringen mot anläggningen blir som störst?



a/ Under byggtiden

b/ Närmsta tiden efter färdigställandet

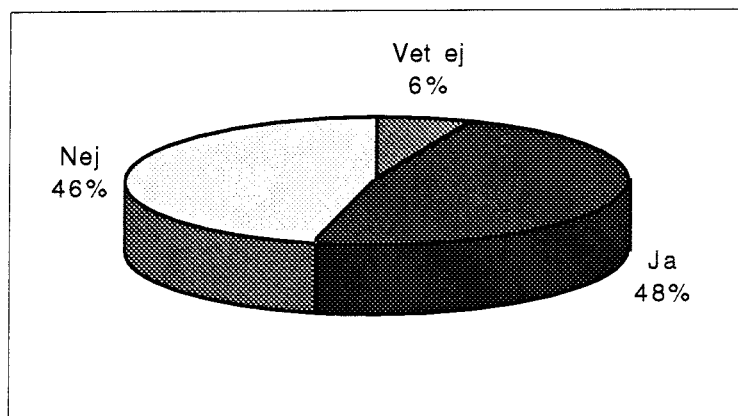
c/ 5-10 år efter färdigställandet

d/ Samtliga ovan nämnda alternativ

43% tror att besöken till anläggningen blir som störst närmsta tiden efter färdigställandet. En tolkning av detta kan vara att man bedömer att intresset är som störst då på grund av publicitet och nyfikenhet under byggtiden.

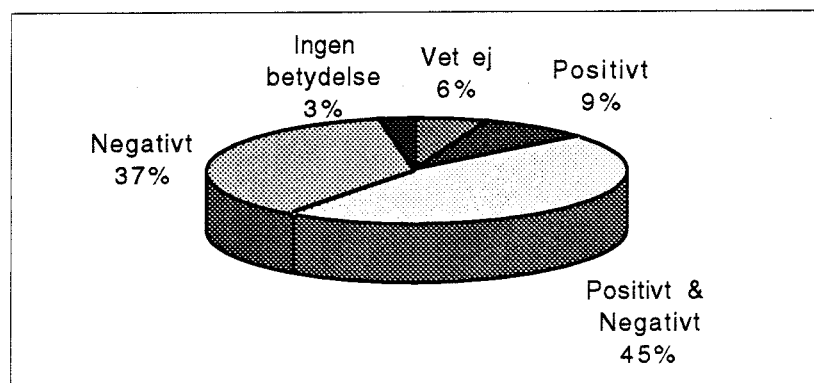
Större delen av besöksnäringen påverkas idag av OKG AB och Äspölaboratoriet och tror också att de i stor utsträckning skulle påverkas av en djupförvarsanläggning om en sådan skulle etableras i kommunen. De ser också att det finns möjligheter att en djupförvarsanläggning blir ett besöksmål i sig.

5. Skulle en lokalisering av en djupförvarsanläggning till exempelvis Baggetorp, Påskallavik eller Fårbo påverka turismen annorlunda än om anläggningen lokaliserades till Simpevarpshalvön?



Närmare hälften (48%) av de tillfrågade ansåg att en djupförvarsanläggning skulle få andra effekter vid en lokalisering på annan plats än Simpevarpshalvön. Detta beror förmodligen på att man idag ser kärnkraftsverksamhet som synonymt med Simpevarpshalvön.

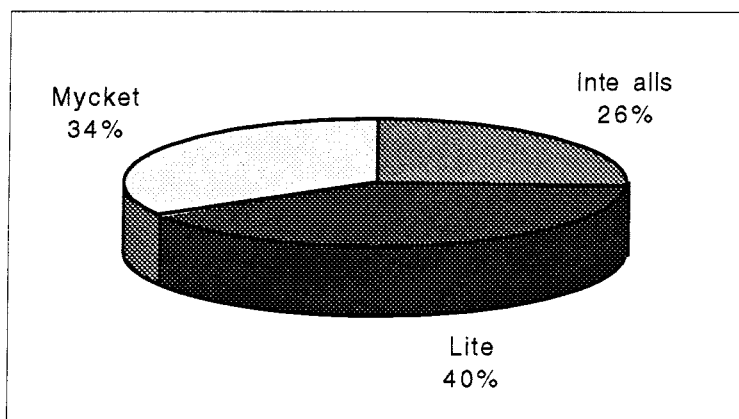
6. Skulle en lokalisering utanför Simpevarps-halvön påverka turismen positivt eller negativt?



I diagrammet visas att 37% anser att det skulle få negativa konsekvenser medan 9% ansåg att effekterna skulle bli positiva för turismen. Däremot påvisar svaret ”ingen betydelse” ett klarare ställningstagande.

Vid frågandet framgick också att respondenterna inte tror att det inte spelar någon roll om man lokaliserar ett djupförvar till Simpevarpshalvön, därför att det sedan länge funnits kärnkraftsanläggningar i området. Svartalernativet ”både positivt och negativt” ovan visar att man inte tagit ställning.

7. Hur kommer er framtida turismsatsning att påverkas av en djupförvarsanläggning?

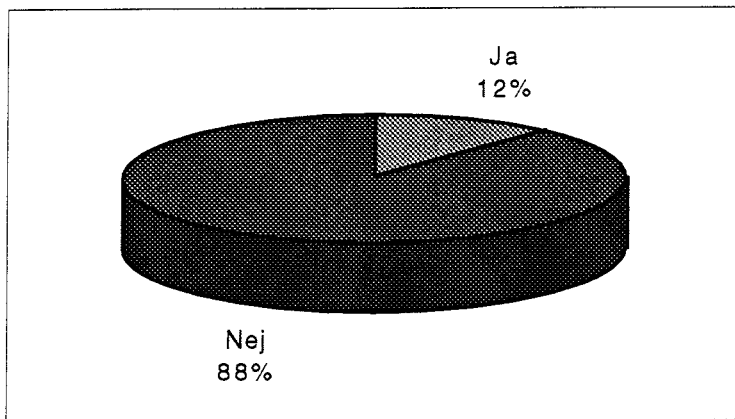


Omkring en fjärdel tror inte att den framtida turismsatsningen kommer att påverkas positivt. Svaren här kan bero på att man verkligen tror att ett djupförvar påverkar turismen negativt i hela kommunen. Cirka 75 % menar att en djupförvarsanläggning kommer att påverka den framtida turismsatsningen mer eller mindre positivt. Det kan bero på att man redan idag ser positiva effekter, i sin egen verksamhet, av besöksverksamhet som ovanstående anläggningar bedriver.

I fråga 5, 6 och 7 ovan påvisas att det har en viss betydelse var man lokaliserar ett djupförvar. Bland de tillfrågade finns ett mentalt samband mellan kärnkraftsverksamhet och Simpevarpshalvön. Om djupförvaret lokaliserar till någon annan del av kommunen skulle detta till viss del kunna påverka turismen negativt anser man.

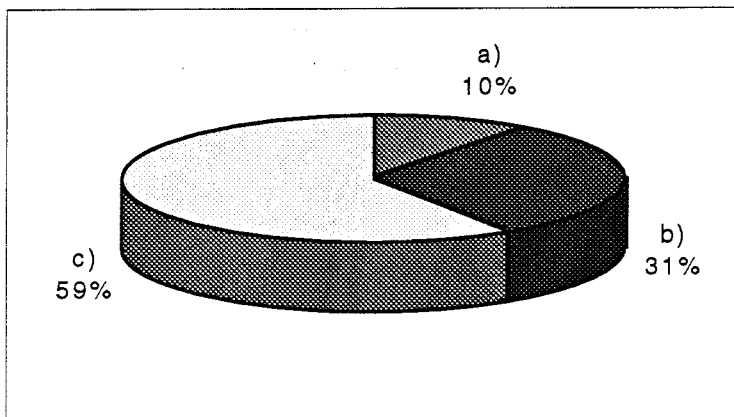
4.2 Externa speditörer

1. Påverkar det redan befintliga kärnkraftverket er verksamhet mot Oskarshamns kommun?



Svaren här tyder klart på att den externa transportnäringen idag inte påverkas av det befintliga kärnkraftverket för sin verksamhet mot Oskarshamns kommun. Detta kan förklaras med att kärnkraftverket har funnits i kommunen under en längre period. Riskerna med kärnkraftverket är inte så starka i turisternas medvetande längre.

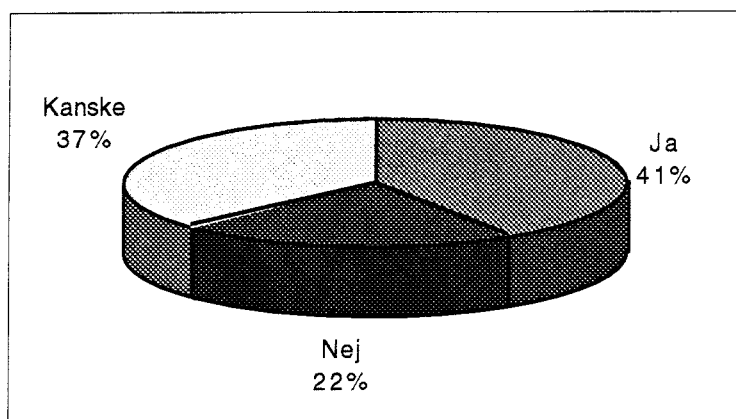
2. Hur bedömer ni att er verksamhet kommer att påverkas av en djupförvarsanläggning för använt kärnbränsle?



- a) Kommer att ha positiv inverkan
- b) Kommer att ha negativ inverkan
- c) Kommer inte att ha någon inverkan

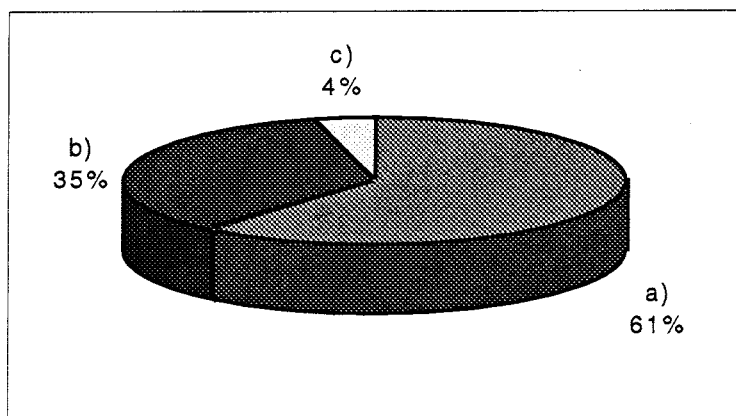
Knappt två tredjedelar av de tillfrågade ansåg att en djupförvarsanläggning inte skulle ha någon inverkan på den egna verksamheten mot Oskarshamns kommun. (Jfr ovanstående fråga). Om det skulle visa sig att etableringen av ett djupförvar skulle få några konsekvenser på den egna verksamheten, tror en majoritet att dessa skulle vara negativa.

3. Kommer en anläggning att påverka turismnäringens och turisternas intresse av att besöka Oskarshamn?



Drygt en femtedel menar att en anläggning inte kommer att påverka turismnäringens och turisternas intresse av att besöka Oskarshamns kommun.

3 b) Om ja, bedöm hur långvarig en sådan påverkan kommer att bli.



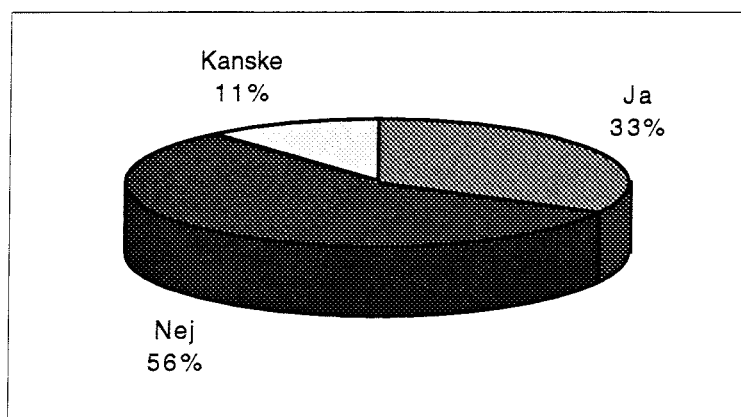
a) Under byggtiden

b) Den närmsta tiden efter anläggningens färdigställande

c) 5-10 år efter att anläggningen tagits i bruk

Knappt två tredjedelar av de tillfrågade anser att dessa effekter blir som mest accentuerade under den närmsta tiden efter färdigställandet, då publiciteten runt anläggningen troligtvis blir som störst. Man bedömer att eventuella risker med ett djupförvar dämpas i turisternas medvetande efter en tid.

4. Skulle anläggningen i sig kunna utgöra ett intressant turistmål?



Huvudelen av de svarande kan ej se anläggningen som ett turistmål i sig. Här skiljer sig svarsbilden mot den som gavs av besöksnäringen i Oskarshamns kommun. Vid intervjuerna framgick tydligt en negativ attityd där många menar att denna typ av anläggning aldrig kan utgöra ett turistmål i sig, (jfr fråga 3 för Oskarshamns besöksnäring).

4.3 Oskarshamns grannkommuner

1. Skulle en djupförvarsanläggning för använt kärnbränsle i Oskarshamns kommun, påverka turismen i er kommun?

Ja	Nej
5	2

Tabellen ovan visar tydligt att de tillfrågade menar att turismnäringen inom respektive tillfrågade kommun kommer att påverkas mycket av ett slutförvar av använt kärnbränsle i Oskarshamns kommun, se vidare fråga 2 nedan.

2. Om ja, skulle denna påverkan vara positiv eller negativ?

Positiv	Negativ	Positiv & negativ	Ingen kommentar
2	2	0	1

Två av de som svarade ja på föregående fråga menar att ett slutförvar kommer att påverka turismnäringen positivt inom kommunen. En av de tillfrågade tar ej ställning till frågan, medan två menar att det skulle vara negativt för turismnäringen inom den egna kommunen.

3. Märker ni, i er kommun av den besöksverksamhet som idag bedrivs av OKG och Äspö-laboratoriet?

Ja	Nej
2	5

Huvuddelen av de tillfrågade märker idag inte av de besök som riktas mot ovanstående anläggningar. Men däremot kan konstateras att drygt två tredjedelar av de tillfrågade förväntar sig positiva effekter inom turismnäringen i respektive grannkommun.

4. Kan en djupförvarsanläggning bli ett turistmål i sig?

Ja	Nej
3	4

Huvuddelen av de tillfrågade menar här att en djupförvarsanläggning inte kan bli ett turistmål i sig. Svarens bild här stämmer väl överens med de svar som gavs av speditörerna men skiljer sig från de svar som Oskarshamns besöksnäring gav.

5. Hur kommer kommunens framtida turismsatsning att påverkas av en djupförvarsanläggning?

Inte alls	Lite	Mycket
1	6	

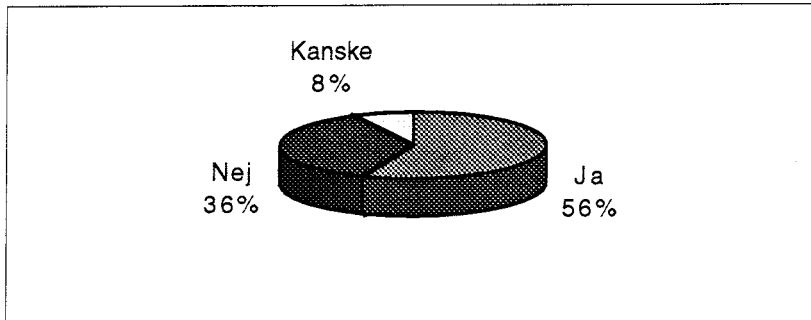
I tabellen ovan kan konstateras att ingen av de tillfrågade givit svarsalternativet "Mycket". Detta kommer att belysas tydligare i slutkommentarerna.

I intervjuunderlaget till Oskarshamns grannkommuner måste beaktas att den totala populationen av grannkommuner endast består av 7 kommuner och därmed ger en enskild kommuns svar ett stort genomslag i undersökningen.

4.4. Turister i Oskarhamns kommun och grannkommuner

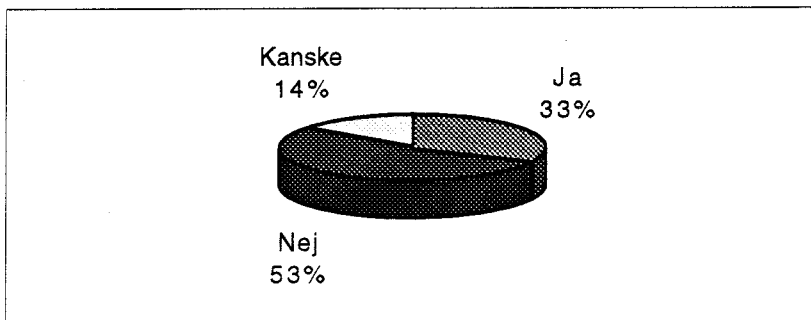
4.4.1 Samtliga tillfrågade turister

1. Skulle du kunna tänka dig att besöka en djupförvarsanläggning för använt kärnbränsle?



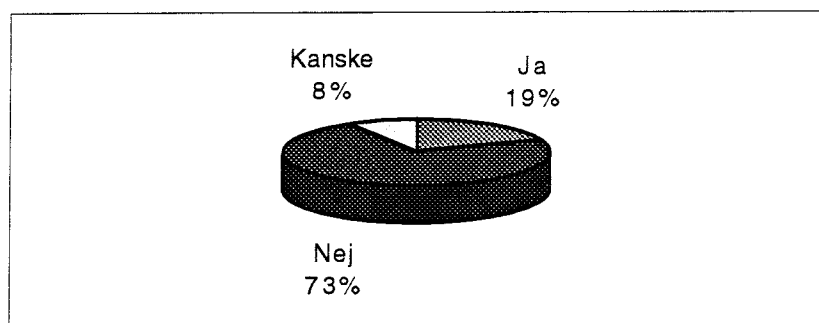
Diagrammet visar att flertalet av de tillfrågade skulle kunna tänka sig att besöka en djupförvarsanläggning. Däremot skiljer sig svarsbilden till den här frågan markant mellan kvinnor och män, vilket kommer att illustreras nedan. Av männen kan 66% tänka sig att besöka en djupförvarsanläggning, medan endast 43 % av kvinnorna kan det. Intresset för denna typ av verksamhet är därmed sannolikt lägre hos kvinnor än hos män.

2. Tror du att en djupförvarsanläggning kan bli ett turistmål i sig?



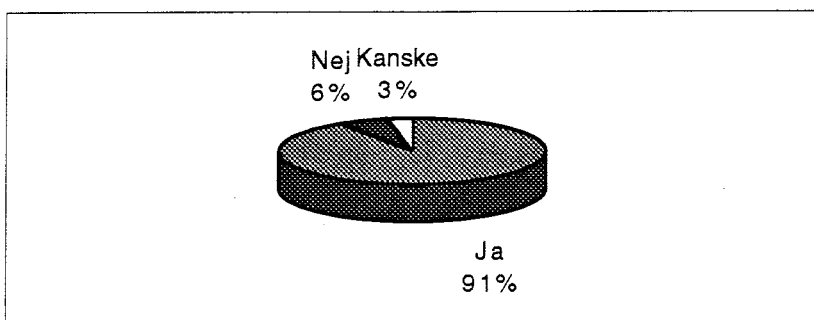
Till skillnad mot föregående fråga där en övervägande del kan tänka sig att besöka en djupförvarsanläggning, kan de flesta inte tänka sig, att en dylik anläggning kan bli ett turistmål i sig. Detta kan bero på att man inte relaterar denna typ av verksamhet till turism.

3. Skulle en anläggning för djupförvar av använt kärnbränsle i Oskarshamns kommun påverka dig negativt, vid val av resmål?



Den största delen av de tillfrågade skulle inte påverkas negativt av en djupförvarsanläggning, men kvinnorna är dock mer tveksamma än männen och en större del av kvinnorna än männen skulle påverkas negativt.

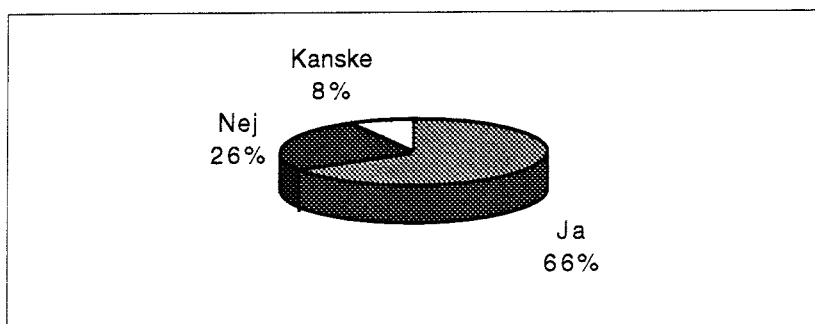
4. Skulle du besöka Oskarshamn (eller Borgholm, Mönsterås osv beroende på var frågan har ställts) om en djupförvarsanläggning etablerades i Oskarshamns kommun?



Utfallet i denna fråga visar att turisttillströmningen till de Oskarshamn och grannkommunerna inte skulle påverkas nämnvärt. Hela 91 procent säger att man även fortsättningsvis kommer att besöka kommunerna.

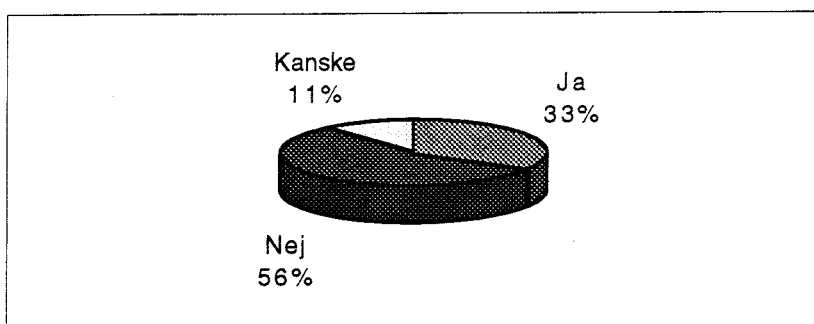
4.4.2 Samtliga män

1. Skulle du kunna tänka dig att besöka en djupförvarsanläggning för använt kärnbränsle?



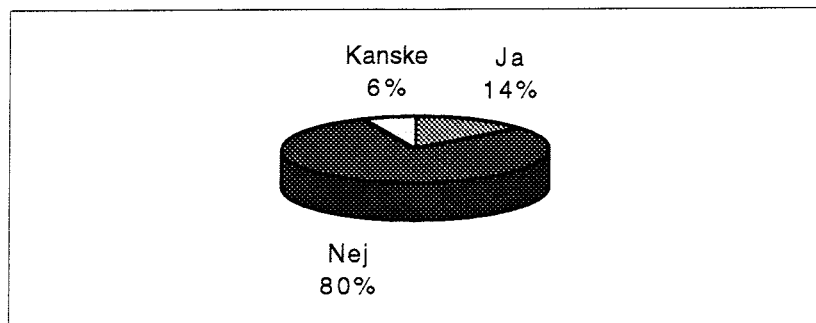
Bland de manliga respondenterna var man mer positivt inställd till att besöka en djupförvarsanläggning. Detta kan kanske bero på att intresset denna verksamhet är större bland män än bland kvinnor.

2. Tror du att en djupförvarsanläggning kan bli ett turistmål i sig?



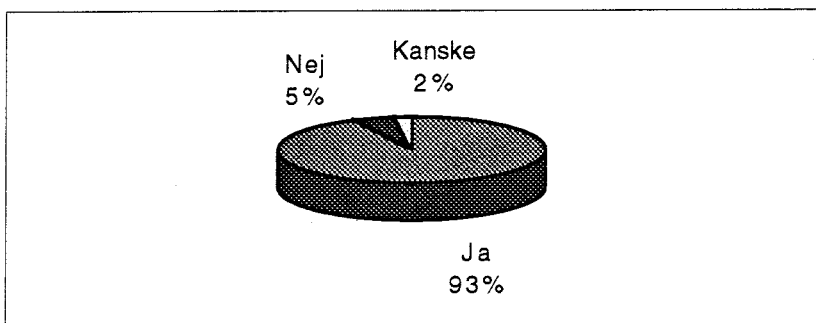
En övervägande del av männen kan tänka sig att besöka en djupförvarsanläggning men man tror inte att en dylik anläggning kan bli ett turistmål. Detta kan bero på att man inte relaterar denna typ av verksamhet till turism.

3. Skulle en anläggning för djupförvar av använt kärnbränsle i Oskarshamns kommun påverka dig negativt, vid val av resmål?



Den enskilde turisten skulle inte påverkas nämnvärt av djupförvarsanläggning i Oskarshamn, däremot framgick ofta under intervjuerna att man kanske skulle avvakta i början, dvs man kan eventuellt se en viss nedgång i turisttillströmningen under ett tidigt skede, men detta är av övergående natur.

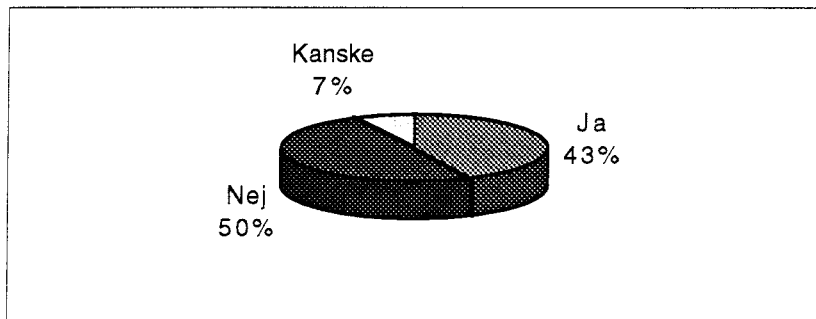
4. Skulle du besöka Oskarshamn (eller Borgholm, Mönsterås osv beroende på var frågan har ställts) om en djupförvarsanläggning etablerades i Oskarshamns kommun?



Utfallet i denna fråga visar tydligt att de tillfrågade anser att turisttillströmningen till Oskarshamn och de kommuner som ligger i Oskarshamns närhet inte skulle påverkas nämnvärt. Väldigt många svarar att man skulle avvakta att besöka kommunen strax efter en etablering av ett slutförvar i Oskarshamns kommun. Detta är enligt de svarande av övergående natur.

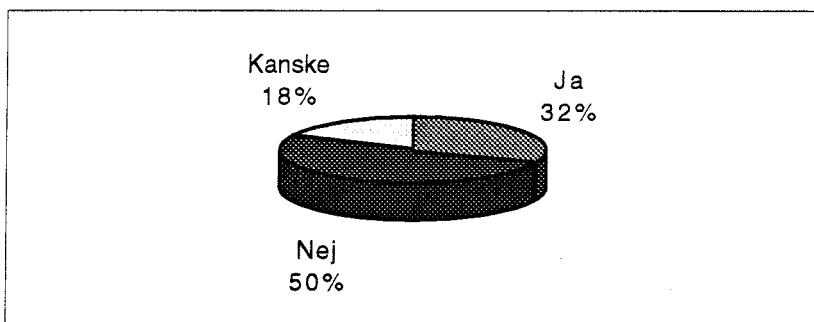
4.4.3 Samtliga kvinnor

1. Skulle du kunna tänka dig att besöka en djupförvarsanläggning för använt kärnbränsle?



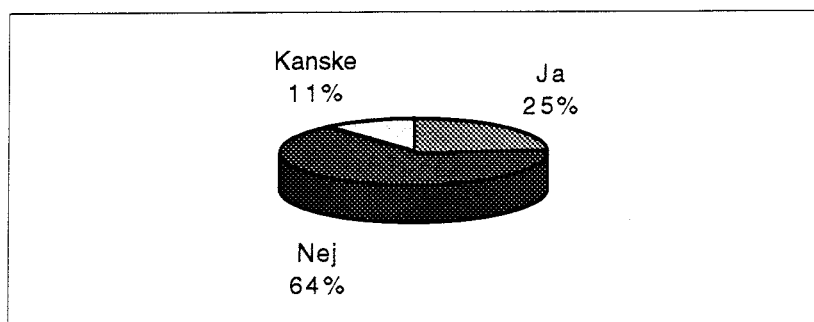
Svarsbilden till den här frågan skiljer sig markant mellan kvinnor och män. Av männen kan 66% tänka sig **att besöka** en djupförvarsanläggning, medan endast 43 % av kvinnorna kan det.

2. Tror du att en djupförvarsanläggning kan bli ett turistmål i sig?



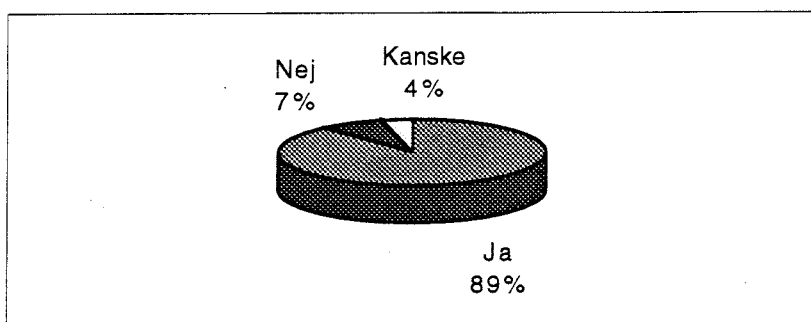
Till skillnad mot männen där en övervägande del kan tänka sig att besöka en djupförvarsanläggning, kan de flesta kvinnor inte tänka sig det. Man tror heller inte att en dylik anläggning kan bli ett turistmål. Detta kan, precis som för männen, bero på att man inte relaterar denna typ av verksamhet till turism.

3. Skulle en anläggning för djupförvar av använt kärnbränsle i Oskarshamns kommun påverka dig negativt, vid val av resmål?



Den största delen av kvinnorna tror att de inte skulle påverkas negativt av en djupförvarsanläggning, men kvinnorna är dock mer tveksamma än männen och en större del av kvinnorna än männen skulle påverkas negativt.

4. Skulle du besöka Oskarshamn (eller Borgholm, Mönsterås osv beroende på var frågan har ställts) om en djupförvarsanläggning etablerades i Oskarshamns kommun?



Utfallet i denna fråga visar lika tydligt som när männen svarar på frågan, att de tillfrågade inte anser att turisttillströmningen Oskarshamn och till de kommuner som ligger i Oskarshamns närhet inte skulle påverkas nämnvärt.

5. Sammanfattande slutkommentar

Sammanfattningsvis kan sägas att en lokalisering av ett djupförvar till Oskarshamns kommun sannolikt får begränsade effekter på turismen i kommunen. De undersökningar som har gjorts pekar på att en klar majoritet av turisterna även fortsättningsvis kommer att besöka Oskarshamn och/eller grannkommunerna. Endast sex procent av de tillfrågade svarar nej på frågan om de skulle besöka Oskarshamn (eller grannkommunerna) om en djupförvarsanläggning etableras i Oskarshamn. Hela 91 procent svarar ja på frågan. Det framgår dock av undersökningen att man inledningsvis – vid etableringen – eventuellt skulle avvakta med ett besök. Detta är dock av övergående natur.

Fler än hälften (56 procent) av de tillfrågade turisterna skulle kunna tänka sig att besöka en djupförvarsanläggning medan 36 procent inte skulle tänka sig att besöka anläggningen.

Karaktäristiskt för besöksnäringen i Oskarshamns kommun är att man i regel är mer insatt i kärnkraftsrelaterade frågor än vad man är i kommuner som saknar kärnkraftsanläggningar. OKG AB och Äspö-laboratoriet har bidragit till en positiv kunskapsutveckling i kommunen. Besöksnäringen i Oskarshamn känner heller ingen större rädsla inför en eventuell djupförvarsetablering. En majoritet av de tillfrågade turismaktörerna i Oskarshamn upplever att en lokalisering skulle ha mer positiva än negativa effekter på turismen i kommunen. Många av de tillfrågade är dock mer skeptiska om anläggningen inte lokaliseras till Simpevarpshalvön.

I intervjuerna kunde man urskilja vissa funderingar och åsikter som skiljde sig åt i varje kategori. Den uppfattning man fick i intervjuerna av besöksnäringen i Oskarshamns kommun, var att man i hög grad är positiv till ett djupförvar och har stor kunskap om kärnkraftsfrågor. Man är väl informerad över vad som händer på Simpevarpshalvön som har blivit ett slags ”centrum” för kärnkraft och förvaring av kärnbränsle.

Man är van vid den aktivitet som pågår där och känner inget större hot från verksamheten. Man är dock överens om att etableringen av ett djupförvar skulle påverka utvecklingen i kommunen.

Oskarshamns grannkommuner reagerade lite annorlunda och uppfattningen man fick här var att det fanns en större rädsla för ett djupförvar. Det fanns dock också en känsla av att det som pågår på Simpevarpshalvön inte berör dem i någon större grad. Man har också en mer negativ inställning till kärnkraft och djupförvar. De tillfrågade externa researrangörerna ställer sig mer frågande till vad ett djupförvar är. Man känner sig inte speciellt påverkad av kärnkraft eller SKB:s verksamhet. Detta i sig säger att den hittillsvarande kärntekniska verksamheten (OKG och CLAB) inte har berört bussbolag etc i någon större utsträckning. Man tror heller inte att resenärer skulle bry sig om ett djupförvar i någon större utsträckning. De finns dock en större rädsla för kärnkraft och djupförvar hos denna kategori.

Vid en lokalisering av en djupförvarsanläggning är det mycket viktigt att informera invånarna i grannkommunerna om vad en djupförvarsanläggning egentligen omfattar, säkerhetsaspekter etc.

Under intervjuerna med turister i Oskarshamns kommun och grannkommunerna visas tydligt att män är generellt mer intresserade av kärnteknisk verksamhet än kvinnor. Dessutom ansåg en stor del av männen att deras kunskap kring kärnkraft och kärnkraftsfrågor var relativt stor. En stor del av kvinnorna anser sig däremot kunna relativt lite om kärnkraftsrelaterade frågor. Varken kvinnor eller män anser sig dock nämnda ovan beröras särdeles negativt av en djupförvarsanläggning i sina framtida val av turistdestinationer.

Referenser

Hägerstrand T. Samhälle och natur. Nord Refo, Region och miljö - ekologiska perspektiv på den rumsliga närings- och bosättningsstrukturen. Holstebro 1993.

NE, National Encyklopedin, Nordblom C-J. Band nr 14. Bra Böckers förlag AB, Höganäs 1994.

Olsson C. Turism och kärnavfall i Storumans kommun. Handelshögskolan i Umeå. SKB PR 44-94-013, 1994.

Setzman E. Förstudie Malå. Ett djupförvars konsekvenser för turism och besöksnäring - Sammanställning av tillgängligt bedömningsunderlag. Vattenfall Energisystem AB. SKB PR D-95-012, 1995.

SNA, Sveriges Nationalatlas, Nordblom C-J m.fl. Infrastrukturen. Bra Böckers Förlag AB, Höganäs 1992.

SNA, Sveriges Nationalatlas. Kulturliv, rekreation och turism. Bra Böckers förlag AB, Höganäs 1993.

Welander L. Förstudie Storuman. Referenser från större anläggningsprojekt. Vattenfall Energisystem AB. SKB PR 44-94-021, 1994.

Wärneryd O, Hallin P-O, Hultman J. Den krypande deponeringskrisen, Studentlitteratur, Lund 1995.